EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2021/1600,

29. aprill 2021,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Toiduohutusameti 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Toiduohutusameti 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse oma 16. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni pestitsiididele lubade andmise ELi menetluse kohta ([1]),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni arvamust,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0097/2021),

A. arvestades, et Euroopa Toiduohutusameti (edaspidi „amet“) tulude ja kulude kalkulatsiooni ([2]) kohaselt oli ameti 2019. aasta lõplik eelarve 80 736 785,59 eurot, mis tähendab 2018. aastaga võrreldes 1,96 % suurust kasvu; arvestades, et ameti eelarve koosneb peamiselt liidu eelarvest eraldatud vahenditest ([3]);

B. arvestades, et kontrollikoda märkis oma aruandes ameti eelarveaasta 2019 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et on saanud piisava kinnituse ameti raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ning selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib rahuloluga, et 2019. aastal tehtud eelarve jälgimise alaste pingutuste tulemusel oli eelarve täitmise määr 99,99 %, mis on 2018. aastaga võrreldes veidi (0,01 %) madalam; märgib ühtlasi, et maksete assigneeringute täitmise määr oli 91,45 %, mis on 2018. aastaga võrreldes veidi kõrgem (0,15 %);

2. kutsub komisjoni üles andma ametile nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võimaluse eelarve kasutamiseks kõige mõjusamal viisil, sh võimaluse võtta ameti kokkulepitud aastaeelarve piires piiratud ajaks tööle rohkem lepingulisi töötajaid, kui ametikohtade loetelus on ette nähtud; on seisukohal, et selline paindlikkus võimaldaks teha kiiremini ära eri valdkondades peamiselt inimressursside tõsisest nappusest tingitud kuhjunud töö;

Tulemused

3. märgib, et amet kasutab oma terviklikus tulemuspõhise juhtimise lähenemisviisis peamisi tulemusnäitajaid, et mõõta oma tegevusest tulenevat lisaväärtust, eelkõige seoses teadusteabe jagamisega; märgib ka, et amet kasutab muid peamisi tulemusnäitajaid, et tõhustada oma eelarve haldamist; märgib, et 2019. aastal ei eemaldatud ega lisatud ühtegi näitajat;

4. märgib rahuloluga, et amet on saavutanud häid tulemusi sotsiaalmeedias osalemises ning et 2019. aastal käsitleti rohkem kui 500 reguleeritud tooteid käsitlevat küsimust;

5. märgib, et amet viis 2020. aastal uue strateegia 2027 väljatöötamise raames läbi välishindamise, et hinnata praeguse strateegia rakendamise taset ja tagada lisaalgatuste integreerimine;

6. innustab ametit jätkama oma teenuste digitaliseerimist, et vähendada bürokraatiat;

([1]) Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0023.
([2]) ELT C 107, 31.3.2020, lk 245.
([3]) ELT C 107, 31.3.2020, lk 245.

7. märgib rahuloluga, et amet jagab tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi, keskkonna peadirektoraadi ning informaatika peadirektoraadi juhtimisel samas poliitikavaldkonnas vahendeid ja tegevust Euroopa Kemikaaliameti, Euroopa Keskkonnaameti, Euroopa Ravimiameti ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega; märgib, et amet on aktiivselt osalenud ühisteenuste kindlakstegemist, rakendamist ja järelevalvet käsitlevas Euroopa Liidu asutuste võrgustiku algatuses, mis on viinud ka mitmete ühistegevuste ja -projektideni, eelkõige ühishangete valdkonnas; soovitab ametil tungivalt püüda igati teha kõigi liidu asutustega veel rohkem ja ulatuslikumat koostööd;

8. märgib murega, et amet, mis on üks õiguslikult reguleeritud toodete riskianalüüsiga tegelevatest liidu reguleerivatest ametitest, ei saa oma ülesannete tulemuslikuks täitmiseks piisavalt vahendeid; nõuab, et ametile eraldataks tema ülesannete täitmiseks piisavad vahendid;

9. toonitab, et 2019. aastal võttis parlament vastu 16 vastuväidet geneetiliselt muundatud toidu- ja söödakultuuride impordi kohta; rõhutab, et üks nende vastuväidete põhjus on puudused ameti geneetiliselt muundatud organismide komisjoni tehtud riskihindamises; nõuab tungivalt, et amet tegeleks kiiremas korras nende puudustega; arvestades, et need puudused hõlmavad muu hulgas herbitsiidide jääkidest, *Bacillus thuringiensis*'est (Bt) toksiinidest ja taimekomponentidest tuleneva kokteiliefekti puudutavate testide puudumist, täiendavate herbitsiidide sagedasema pihustamise mõju geneetiliselt muundatud taime üldisele ohutusele ning Bt-valkude toksilisuse piisava testimise puudumist;

10. peab kiiduväärseks ameti panust liidu toidu- ja söödaahela ohutusse ning tema märkimisväärseid jõupingutusi riskijuhtidele toidutarneahelaga seotud küsimustes põhjaliku, sõltumatu ja ajakohase teadusalase nõu andmisel, avalikkuse selgel teavitamisel oma töö tulemustest ja tulemuste aluseks olevast teabest ning institutsiooniliste partnerite ja asjahuvilistega koostöö tegemisel, et suurendada toiduohutussüsteemi ühtsust ja usaldusväärsust;

11. rõhutab, et amet viis 2019. aastal teaduslike arvamuste, tehniliste aruannete ja toetavate väljaannete kaudu lõpule 838 küsimuse käsitlemise;

12. märgib murega, et kontrollikoda leidis oma eriaruandes nr 2/2019, ([4]) et uute ainete loataotluste arvu suurenemine on põhjustanud suuri mahajäämusi, eriti toidu reguleeritud koostisosade valdkonnas; peab kahetsusväärseks, et liikmesriigid ei esita ametile alati teaduslikuks hindamiseks vajalikke andmeid;

13. võtab teadmiseks, et edukale Euroopa kodanikualgatusele „Keelustada glüfosaat" otseselt reageerides võeti vastu määrus (EL) 2019/1381 ([5]) (uus läbipaistvuse määrus) eesmärgiga parandada toiduahela riskihindamise läbipaistvust ja eelkõige suurendada ameti kasutatavate uuringute usaldusväärsust, objektiivsust ja sõltumatust; märgib, et 2019. aastal investeeris amet oma sõltumatust käsitleva poliitika rakendamisse ja huvide konfliktide ohjamisse kokku 3,03 täistööaja ekvivalenti ja veidi üle 196 000 euro;

Personalipoliitika

14. märgib, et 31. detsembril 2019. aastal oli ametikohtade loetelust täidetud 97,81 %, kusjuures liidu eelarves kinnitatud 320 ametikohast oli täidetud viie ametniku ja 308 ajutise teenistuja ametikohta (2018. aastal oli kinnitatud ametikohti 319); märgib, et 2019. aastal töötas ameti heaks ka 131 lepingulist töötajat ja 15 lähetatud riiklikku eksperti;

([4]) Eriaruanne nr 2/2019: „Keemilised ohud meie toidus: ELi toiduohutuse poliitika küll kaitseb meid, ent seisab silmitsi probleemidega" (ELT C 21, 17.1.2019, lk 7).

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1381, mis käsitleb toiduahela ELi tasandi riskihindamise läbipaistvust ja kestlikkust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 178/2002, (EÜ) nr 1829/2003, (EÜ) nr 1831/2003, (EÜ) nr 2065/2003, (EÜ) nr 1935/2004, (EÜ) nr 1331/2008, (EÜ) nr 1107/2009 ja (EL) 2015/2283 ning direktiivi 2001/18/EÜ (ELT L 231, 6.9.2019, lk 1).

15. märgib, et ameti kõrgema juhtkonna sooline tasakaal on rahuldav, sest viiest liikmest kolm on naised; märgib siiski, et ameti 15 juhatuse liikme hulgas on neli naist; palub, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid ameti juhatuse liikmete nimetamisel arvesse soolise tasakaalu tagamise tähtsust; märgib murega, et ameti töötajate hulgas valitseb geograafiline tasakaalustamatus, kuna 46,49 % töötajatest on ühe riigi kodanikud; ergutab ametit võtma parema geograafilise tasakaalu tagamiseks lisameetmeid, kuid tunnustab juba tehtud jõupingutusi;

16. märgib, et 2019. aastal anti ametile lisaks veel kuus lepingulist töötajat (taotleti 25), et tulla toime suurenenud töökoormusega uuendtoidu hindamise ja kõrge riskiastmega taimse kauba hindamise valdkonnas; märgib, et amet on taotlenud, et vahendeid suurendataks veelgi;

17. märgib, et amet võttis vastu inimväärikuse kaitset ja ahistamise ärahoidmist käsitleva poliitika; võtab teadmiseks, et amet korraldas kohustuslikke koolituskursusi nii töötajatele kui ka juhtidele, tegi kättesaadavaks konfidentsiaalse nõustamise ja avaldas oma sisevõrgus esimese ahistamisjuhtumite aruande; märgib ka, et ametliku menetluse võivad algatada ainult töötajad ja lähetatud riiklikud eksperdid; peab kahetsusväärseks, et amet teatas 2019. aastal viiest ahistamisjuhtumist, millest kolm olid ametlikud ja kaks mitteametlikud; märgib, et nende uurimiseks on kehtestatud vajalikud menetlused ja kohtumenetlust ei ole algatatud ühegi juhtumi puhul; palub ametil teatada, kas tulevaste juhtumite ärahoidmiseks võetakse lisameetmeid;

18. kutsub ametit üles arendama edasi oma programmi ethics@work, töötades välja meetmed, mis pakuvad rikkumisest teatajatele kaitset;

Hanked

19. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et amet algatas pädeva arsti teenuste hankemenetluse, mille pakkumuse esitamise ettepanek ja tehniline kirjeldus avaldati üksnes itaalia keeles, kuigi ameti töökeel on inglise keel; märgib ka, et keeleline tehniline kirjeldus, mille pakkuja peab esitama, ei vastanud nõuetele; märgib murelikult, et selle tulemusena sai amet ainult ühe pakkumise; võtab teadmiseks ameti vastuse kontrollikoja järeldustele ja ameti võetud meetmed sama vea kordumise vältimiseks;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

20. märgib rahuloluga ametis kehtivaid meetmeid ja jätkuvaid pingutusi, mille eesmärk on tagada läbipaistvus, huvide konfliktide ennetamine ja ohjamine ning rikkumisest teatajate kaitse; tunneb heameelt huvide konfliktide vältimiseks kehtestatud järel- ja eelkontrolli tulemuslikkuse üle, mille abil hoiti ära 37 huvide konflikti juhtumit ja saadi kaheksa leidu, kusjuures ükski leidudest ei nõudnud parandusmeetmete võtmist;

21. märgib, et kontrollikoja 2017. aasta aruandes esitatud tähelepanekule vajaduse kohta tugevdada peaarvepidaja sõltumatust on ameti hinnangul reageeritud, kuid kontrollikoja andmetel on see veel tegemata; võtab teadmiseks ameti vastuse, et peaarvepidaja sõltumatus on väljaspool kahtlust, ning kutsub ametit üles taotlema võimalikult kiiresti kontrollikoja kinnitust;

22. peab kahetsusväärseks, et seoses kaheaastase ooteajaga nõutakse ameti sõltumatust käsitlevas poliitikas ekspertide huvide kontrollimist endiselt üksnes seoses selle teaduskomisjoni volitustega, mille liikmeks ekspert soovib saada; ei nõustu ameti väidetega, et praegune poliitika on tugev ja oskuslik viis võimalike konfliktide vältimiseks; nõuab taas selle poliitika viivitamatut ajakohastamist, et oleks tagatud ekspertide huvide käsitlemine kogu ameti pädevuste kontekstis, nagu Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud; tuletab ametile meelde, et eksperdirühmade sõltumatuse säilitamiseks on ametil juurdepääs kõikidele ekspertteadmistele, mida ta vajab, kui ta kutsub eksperte kuulamisel osalema, andmata neile õigust osaleda eksperdirühmade aruteludes ja järelduste tegemisel;

23. peab kahetsusväärseks, et ameti pädevusse kuuluvate ettevõtete teadusuuringute rahastamist ei peeta ooteaja puhul tähtsaks teabeks, kui summad ei ületa 25 % eksperdi ja/või tema uurimisrühma hallatavast teadusuuringute kogueelarvest, ning et künnist kohaldatakse üksikute allikate suhtes, mitte kõigi eraallikate suhtes kokku; nõuab veel kord, et rahastamiskünnis jäetaks ameti sõltumatuse poliitikast välja, nagu parlament on korduvalt nõudnud; rõhutab, et see, et amet lükkas täielikult tagasi parlamendi kahtlused ameti sõltumatust käsitleva poliitika nõrkuse pärast, ei ole vastuvõetav;

24. kutsub ametit üles viima oma tavad kooskõlla Euroopa Ombudsmani 7. mai 2020. aasta soovitustega juhtumis 2168/2019/KR, eelkõige tagades, et vajaduse korral kasutatakse võimalust keelata kõrgematel ametnikel pärast ametiaja lõppu teatud ametikohtadele asumine, kehtestades kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks, millal on töötajate üleminek erasektorisse keelatud, teavitades ameti kõrgematele ametikohtadele kandideerijaid kandideerimise hetkel kriteeriumidest ja kehtestades sisemenetlused, millega tagatakse, et kui töötaja läheb üle teisele töökohale, võetakse temalt kohe juurdepääs konfidentsiaalsele teabele;

Sisekontroll

25. märgib, et siseauditi talituse lõpparuanne personalihalduse ja eetika kohta avaldati 2019. aastal, ning märgib, et tehti kaks väga olulist tähelepanekut, millest üks käsitles värbamis- ja valikuprotsessi puudusi ning teine ajajuhtimise protsessi puudusi; märgib, et siseauditi talitus alustas 2019. aastal toidu koostisosade ja pakendamise valdkonna teadusväljundite hindamise ja vastuvõtmise auditit;

26. märgib, et pärast komisjoni soovitust osales amet liidu ametite vahelisel riskijuhtimise vastastikusel hindamisel, mis soodustab parimate tavade vahetamist;

27. peab tervitatavaks, et amet rakendab pärast vastavalt Euroopa Pettustevastase Ameti metoodikale ja suunistele tehtud sisemist riskihindamist täielikult oma pettustevastase strateegia tegevuskava; soovitab ametil oma pettustevastast strateegiat ja tegevuskava ajakohastada, et tegeleda ameti ees seisvate pettuseriskidega, ning anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile edusammudest aru;

28. kutsub ametit üles võtma eesmärgiks levitada oma teadusuuringute tulemusi üldsuse hulgas;

Muud märkused

29. võtab teadmiseks pingutused, mida amet on kulutõhusa ja keskkonnahoidliku töökeskkonna loomiseks teinud; kutsub ametit üles neid jõupingutusi tugevdama, järgides Euroopa Liidu keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi suuniseid ning püüdes saavutada suuremat kestlikkust;

30. märgib, et amet võttis vastu infoturvet, talitluspidevust, turvalisust ning tervist ja ohutust hõlmava uue integreeritud poliitika; väljendab heameelt selle üle, et võeti kasutusele mitmeteguriline autentimine, superkasutaja kontosid piirati veelgi ja ameti infoturbe suurendamiseks pakuti kohustuslikku koolitust;

31. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 29. aprilli 2021. aasta resolutsioonile ([6]) ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

([6]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0215.